

LUGEMINE JA KEELESTRUKTUUR-12

ESIMENE ÜLESANNE

Küsimused 1–5. Lugege läbi tekst ja tutvuge küsimustega. Valige vastusevariantide hulgast välja õige vastus (**A, B** või **C**) ning tehke märge ✓ vastavasse ruutu. Igale küsimusele on ainult üks õige vastus! Näidis on tähistatud 0-ga.

Teaduskeskus Ahhaa

Noorte teaduskeskus Ahhaa loodi 1997. aastal Tartu Ülikooli juurde. 2000. aasta alguses töötas keskus Tartu Tähetorni ruumides. 2009. aastal koliti mõneks ajaks Tartu Lõunakeskusesse, samal aastal avati ka keskuse Tallinna osakond. Mõne aasta eest alustati Tartus Ahhaa teaduskeskusele maja ehitamist ning uus hoone avati 2011. aasta kevadel.

Tartu teaduskeskuse uus maja on huvitava kujuga. Katuselt paistab suur hõbedane pall, osa maja seinu on klaasist. Kui majale lähemale minna, siis saab ühte näitust ka väljast, läbi klaasist seina vaadata. Seal on suur energiamasin, mis näitab, kuidas töötavad füüsikaseadused. Majja sisse astudes näeb kõigepealt ülisuurt lauda, toole ning tasse ja taldrikuid. Kes selle laua taha istub, tunneb ennast tõeliselt väikesena. See on tore sissejuhatus seiklustele, mis külastajat majas ootavad.

Kõigepealt tuleb muidugi osta pilet. Kooliõpilastele ja pensionäridele maksab teaduskeskuse külastamine 9 eurot. Täiskasvanule on pilet natuke kallim – 12 eurot. Perepileti saab 26 euro eest, aga koolieelikutele on keskuse külastamine tasuta. Teaduskeskuses on võimalik ka sünnipäevi pidada, 15 külalisele maksab see 160 eurot.

Selleks et läbi käia terve maja, tuleb võtta aega. Juba esimesel korrusel võib veeta terve päeva. Siin on pood, kus müüakse kõike alates pulgakommidest kuni robotiteni. Tore koht, kust näiteks sõbrale kingitust otsida. Töötubades saavad külastajad valmistada šokolaadi või mängida detektiive. Teadusteatri antakse vastuseid küsimustele: miks pilved on valged või kuidas saada elektrit. Teadusteatri külastajatele esinevad teadlased ülikoolist.

Kindlasti on teaduskeskuse kõige populaarsem saal Veemaailm. Keset saali on ülisuur basseini. Siin võib igaüks proovida, mida kõike saab veega teha. Kuidas tekivad mullid või miks ei seisa asjad vee all, vaid tõusevad pinnale. Ujumiseks pole see basseini küll mõeldud, aga basseini ääres on tegevust palju. Veemaailmast ei puudu ka suur akvaarium, milles ujuvad kirevad ookeanikalad ja kasvavad korallid. Avastamist ootab aga veel kolm korrust.

Ahhaa keskus on väga populaarne. Külastajate arv oli suurim eelmise aasta oktoobris, kui Ahhaas käis enam kui 17 000 inimest. Koos Ahhaa Tallinna osakonnaga oli eelmisel aastal külastajaid enam kui 250 000, neist Tartu keskuse külastajaid oli 103 000. Umbes 6500 keskuse külalistest on välituristid. Enamik neist tuleb Lätist, Venemaalt ja Soomest.

0. Tartu teaduskeskus sai uue maja

- A ☐ 2000. aastal.
B ☐ 2009. aastal.
C ☒ 2011. aastal.

1. Läbi teaduskeskuse klaasist seina paistab

- A ☐ hõbedane kera.
B ☐ füüsikanäitus.
C ☐ suur laud.

2. Õpilane peab keskuse külastamise eest maksma

- A ☐ 9 eurot.
B ☐ 12 eurot.
C ☐ 26 eurot.

3. Teadusteatris saab

- A ☐ kingitusi osta.
B ☐ mängida detektiive.
C ☐ teadlasi kuulata.

4. Esimese korruse basseini on mõeldud

- A ☐ vee all ujumiseks.
B ☐ kalade vaatamiseks.
C ☐ veega katsete tegemiseks.

5. Eelmisel aastal külastas Tartu Ahhaa keskust

- A ☐ 17 000 inimest.
B ☐ 103 000 inimest.
C ☐ 250 000 inimest.

TEINE ÜLESANNE

Küsimused 6–15. Lugege teksti, milles on lüngad (6–15). Valige teksti all olevate sõnade hulgast välja lünka sobiv sõna. Kirjutage lünka valitud vastuse ees olev täht (A–R). *Neli sõna jääb üle.*
Näidis on tähistatud 0-ga.

Päev teises koolis

Osalesime oma kooli 9. klassi õpilastega Pärnumaa Noorte Liidu õpilasvahetuse projektis ning veetsime ühe päeva teise kooli 10. klassis. Meil oli hea võimalus koole võrrelda ja tutvuda uute õppimisvõimalustega.

Esimene (0)..... võrreldes oma kooliga oli selles, et siin jäetakse riided garderoobi, mitte kappidesse. Teistmoodi oli ka see, et tunnid algasid kella (6)....., vahetunnid olid lühemad ja keset päeva oli pikem söögivahetund.

Pidime käima kolmes tunnis. Esimene tund oli keemia. Klassiruumis oli üllatav see, et (7)..... asemel olid taburetid. Eesti keele tunni alguses (8)..... õpetaja, mis mul viimasel ajal huvitavat juhtunud on. Alguses ei tulnud mulle midagi erist meelde. Siis otsustasin jutustada sellest, kuidas ma (9)..... kodus remonti teha. Matemaatikatunnis lahendasin selliseid (10)....., mida ma oma koolis ei olnud veel õppinud. Mõni oli küll väga (11)....., aga samas huvitav.

Siis läksime huvijuht Karini ja teiste vahetusõpilastega vaatama, kuidas (12)..... välja näeb. Hoone oli ebatavalise projektiga. Algklasside maja, spordisaalid ning söökla olid kokku ehitatud. Tegin koolimajast ka mõned (13)......

Tänu õpilasvahetusele (14)..... noored, milline on teiste gümnaasiumide igapäevane koolielu. Selliseid õpilasvahetusi tahetakse tulevikus (15)..... teha, sellest võiks kujuneda traditsioon.

- | | | |
|--------------------|--------------------|---------------------|
| A alles | F koolimaja | M rohkem |
| B aitasin | H küsis | N tegi |
| C erinevus | I nägid | O toolide |
| D huvitavat | K pildid | P üheksas |
| E kaheksast | L raske | R ülesandeid |

KOLMAS ÜLESANNE

Küsimused 16–20. Täiendage vestlust. Märkige iga küsimuse järele sobiva vastuse ees olev täht (A–I).
Kaks vastust jääb üle. Näidis on tähistatud 0-ga.

Omaloomingupäev

0 Riho: *Halloo! Tere, Üllar! Kuidas sul läheb?*

Üllar: ...

D

16. Riho: Aga mis su rühmal plaanis on? Meie rühm ei ole kahjuks veel otsustanud, kas ise esineda või midagi kirjutada. Mul ei ole ühtegi head ideed.

Üllar: ...

17. Riho: See on hea mõte küll, aga mulle meisterdamine ei sobi. Eelmisel aastal tegime roboti, aga see läks kohe katki.

Üllar: ...

18. Riho: Nojah, teistel oli lõbus, aga meile see küll nalja ei teinud. Seda viga me enam ei korda. Mida sina soovitad?

Üllar: ...

19. Riho: Muidugi käin. Võib-olla hakkan tulevikus näitlejaks või lavastajaks.

Üllar: ...

20. Riho: Aga võib-olla tõesti! Homme räägin oma rühmaga, ja kui nad on nõus, siis teemegi näidendi. Kas sa usud, et ma saan sellega hakkama?

Üllar: ...

Riho: Aitäh sulle! Andsid mulle head nõu. Helista mulle selle nädala lõpus!

Üllar: Kindlasti. Jään omaloomingupäeva huviga ootama. Nägemist!

Üllari vastused

A	Jah, ma mäletan! See oli nii naljakas, kõik said kõvasti naerda.
B	Huvitav! Liiklusmängu on lihtne teha.
C	Kindlasti saad! Milles sa siis veel kahtled?
D	<i>Tere, päris hästi läheb! Mõtleme siin oma rühmaga omaloomingupäevaks kava välja.</i>
E	Ma tean, et kirjutamine sulle ei meeldi.
F	Siis on ju selge! Kirjuta ise näidend valmis ning esitage see oma rühmaga!
H	Meil on jah juba plaan valmis. Kavatseme meisterdada poistega lauamängu.
I	Mina mõtlen, et võiksite hoopis ise esineda. Kas sa käid ikka veel näiteringis?

ESIMENE ÜLESANNE

Küsimused 21–30. Lugege teksti. Valige teksti all olevate sõnade hulgast lünka (21–30) sobiv sõna. Kirjutage lünka valitud vastuse ees olev täht (A, B või C). Näidis on tähistatud 0-ga.

Sabaga korterikaaslane

Agnesel on kodus punasetriibuline kass Kiki. Ta on Agnese (0).....^B elanud juba kolm aastat ja Agnes armastab teda väga. „Minu arvates on Kiki natuke ((21).....) moodi kass. Ta on tark, uudishimulik ning tahab palju ((22).....),” räägib Agnes ja viskab väikese palli põrandale. Kiki jookseb mänguasjale kiiresti ((23).....) ja viib selle Agnesele tagasi.

Lapsepõlves ei tohtinud Agnes ühtegi looma koju ((24).....), sest tema emal oli loomade vastu allergia. Pärast ülikooli kolis Agnes oma ((25).....) ja sinna tahtis ta kindlasti mõne kassi võtta.

Kui Agnes ühel talvapäeval jalutama läks, ((26).....) ta endale Kiki. „Ma mõistsin kohe, et tal pole kuskil elada. Sellest ajast olemegi ((27).....),” jutustab Agnes ja pakub kassile banaani.

„Kikile maitseb peaaegu kõik ja tal on päris ((28).....) isu,” naerab Agnes.

Kahjuks peab Kiki sageli üksi kodus olema, sest Agnes käib tööol. Paar ((29).....) tagasi lõhkus kass diivani ära. See oli ootamatu üllatus, kuid Agnes ei saanud üldse ((30).....). „Loomal oli vist igav,” vabandab ta oma parimat sõpra.

0.	A	juurde	B	juures	C	juurest
21.	A	koera	B	koerale	C	koeraga
22.	A	mängida	B	mängitud	C	mängib
23.	A	vahele	B	kohale	C	järele
24.	A	tuua	B	teha	C	hoida
25.	A	korterile	B	korterrisse	C	korterini
26.	A	näitas	B	sobis	C	leidis
27.	A	koos	B	vastu	C	kaasa
28.	A	rõõmus	B	hea	C	lahke
29.	A	nädalas	B	nädalat	C	nädal
30.	A	kurjast	B	kurjana	C	kurjaks

TEINE ÜLESANNE

Küsimused 31–45. Lugege lühidialooge. Kirjutage paksus kirjas olev sõna õiges vormis.
Näidis on tähistatud 0-aa.

0. Kert: „Kas sa oled juba **terve**?“
Toivo: „Jah, ma sain üsna ruttu (0) _____ terveks.“
31. Vanaema: „Sa oled juba päris **pikk** poiss!“
Mart: „Ma olen oma klassis kõige (31) _____.“
32. Kert: „Lähme **jalgrattaga** sõitma!“
Lauri: „Kahjuks viisin oma (32) _____ maale.“
33. Isa: „Kas sa ei peaks praegu **õppima**?“
Mari: „Ei, (33) _____ homme hommikul.“
34. Martin: „Millal ma võin sulle **helistada**?“
Kristiina: „(34) _____ mulle täna õhtul.“
35. Priit: „Kas Tanel on **koju** jõudnud?“
Taneli ema: „Jah, ta on nüüd (35) _____.“
36. Veiko: „Mida sa laua **alt** otsid?“
Siiri: „Mu pastakas kukkus laua (36) _____.“
37. Tiiu: „Kelle sa oma sünnipäevale **kutsusid**?“
Monika: „Ma ei ole veel kedagi (37) _____.“
38. Taavi: „Millega su **õde** vabal ajal tegeleb?“
Kärt: „Minu (38) _____ meeldib tantsida.“
39. Jaan: „Kas sa käisid juba arsti **juures**?“
Piret: „Ei, ma lähen arsti (39) _____ kell kaks.“
40. Ema: „**Korista** oma tuba ära!“
Miina: „Ma juba eile (40) _____.“

41. Valli: „Kas vihma hakkas **sadama**?”

Sille: „Jah, praegu (41) _____ väga kõvasti.”

42. Piret: „Kas sulle meeldib **sinine** värv?”

Kersti: „Muidugi. Mul on palju (42) _____ värvi riideid.”

43. Paul: „Mida sa peole selga **paned**?”

Siim: „Kavatsen ülikonna selga (43) _____.”

44. Õpilane: „Kas **kuues** klass tuleb ka pärast lõunat palli mängima?”

Õpetaja: „Ei, kahjuks (44) _____ klassi õpilased ei saa tulla.”

45. Riina: „Ole hea, **tule** minuga direktori juurde kaasa?”

Eva: „Miks ma pean kaasa (45) _____?”